
Medicinsk Nyhed

Uddannelsesniveau påvirker mængde af alkoholindtag og risiko for alkoholafhængighed

Sammenhæng mellem uddannelsesniveau og alkoholvaner har været foreslået gennem observationelle studier med indbygget risiko for confounding og reverse causality. Et nyt studie med > 780.000 deltagere viser gennem mendelsk randomisering en kausal sammenhæng. Særligt viser studiet, at et højt uddannelsesniveau er koblet til nedsat »binge drinking« og indtag af stærk alkohol.

Foto: Colourbox

Sammenhæng mellem uddannelsesniveau og alkoholvaner har været foreslået gennem observationelle studier med risiko for både confounding og reverse causality. Et nyt studie med >780.000 deltagere viser gennem mendelsk randomisering en kausal sammenhæng. Særligt viser studiet, at et højt uddannelsesniveau er koblet til nedsat »binge drinking« og indtag af stærk alkohol.

Ulrik Becker, professor, dr.med., Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, kommenterer: »I de senere år er der publiceret flere såkaldte »mendelian randomisation studies« eller mendelske randomiserings (MR)-studier. Det har været postuleret, at forskningsmetoden siger mere om kausale sammenhænge end traditionelle metoder som kohorte- eller case-kontrol-studier. MR-studier forsøger at komme omkring problemer med confounding ved at anvende en instrumentvariabel i form af genetisk varianter, som i sagens natur ikke ændres efter konceptionen. I den aktuelle artikel er anvendt en metodologi, hvor der analyseres ikke

alene multiple sammenhænge mellem enkeltnukleotidpolymorfier (SNP) og uddannelsesniveau (ekspositionen), men også tilsvarende multiple SNP for udfaldet (alkoholvaner). Resultaterne er interessante, men er det nu også den endegyldige sandhed om kausalitet? Det er meget vanskeligt at følge analyserne for ikkefagstatistikere, og der er en række forudsætninger, der skal være opfyldt. For det første skal den arvelige faktor have en sammenhæng med den risikofaktor, man ønsker at undersøge, og man skal være sikker på, at der ikke er nogle faktorer, der forstyrrer sammenhængen. Desuden skal den arvelige faktor påvirke udfaldet, i.e. alkoholvanerne, alene via forskellen i uddannelsesniveau. Det kunne f.eks. være, at der var en anden, eventuelt ukendt, effekt af den arvelige faktor såkaldt horisontal pleiotropi. Det er vanskeligt at sikre sig imod, uanset at man i nogen grad kan teste for det. Alkoholvaner har flere dimensioner, som vanskeligt kan skilles ad, og de aktuelle analyser viste heller ikke uniforme resultater. Det kan også være et problem, hvis der er store geografiske variationer mellem forekomsten af de forskellige genetiske varianter, og genetiske variabler forklarer ofte kun en mindre del af variationen i risikofaktoren. Det er foreslået at kalde mendelske studier for genetisk instrument variabel-analyse, og den bedste evidens for en sammenhæng fås ved vurdering af resultater af forskellige forskningsmetoder, og alle resultater – uanset metoder – bør vurderes kritisk, og artiklen løser ikke opgaven med formidling af resultaterne«.

[Rosoff DB, Clarke TK, Adams MJ et al. Educational attainment impacts drinking behaviors and risk for alcohol dependence: results from a two-sample Mendelian randomization study with 780.000 participants. Mol Psych 2021;26:1119-32.](#)

INTERESSEKONFLIKTER: ingen

Redigeret af Jens Peter Gøtze, jpg@dadlnet.dk